

TANTÁRGYI TEMATIKA

2025/2026 tanév 1. félév; Alkotmányjog; Igazságügyi igazgatási alapszak

(Nappali)

Tantárgy neve: Alkotmányjog	Tantárgy Neptun-kódja: AJALK131IÜN1 Tárgyfelelős intézet: Államtudományi Intézet/Alkotmányjogi Tanszék Tantárgyelem: Kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Hallók Tamás egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): dr. Lindt Roland tanársegéd	
Javasolt félév: 1.ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2 óra/hét	Számonkérés módja: Kollokvium
Kreditpont: 3 kredit	Munkarend: Nappali
Tantárgy feladata és célja: Az alkotmányjog oktatásának célja, hogy a hallgatók megismerjék az alkotmány és az alkotmányjog alapfogalmait, a jogforrási rendszert, a képviselői és közvetlen demokrácia intézményeit, az alkotmányos szervek rendszerét, az állami hatalomgyakorlás és a magyar államszervezet működésének elméleti és jogszabályai alapjait és az alapjogok rendszerét. Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> T1, T3, T7, T11 <i>képesség:</i> K1, K2 <i>attitűd:</i> A1, A2, A7 <i>autonómia és felelősség:</i> F1, F2, F5	
Tantárgy tematikus leírása: 1. Az alkotmány és az alkotmányjog alapfogalmai. 2. A hatalommegosztás. 3. A kormányformák. 4. A jogforrási rendszer. 5. A képviselői és a közvetlen demokrácia intézményei: a választójog és a népszavazás joga. 6. Az Országgyűlés funkciói, szervezete és működése. A képviselők jogállása. A törvényhozási eljárás. 7. A köztársasági elnök jogállása, megbízatása és hatáskörei. A miniszteri ellenjegyzés. 8. A kormányzás fogalma. A kormány feladata, létrejötte és megszűnése. Az ügyvivő kormány. A kormánytagok és az államtitkárok jogállása. 9. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. A bíróságok igazgatása. 10. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai. 11. Az alkotmányvédelem. Az alkotmánybírák jogállása. 12. Az Alkotmánybíróság szervezete és hatáskörei. 13. Az alapvető jogok biztosa. 14. Az önkormányzás elve. Az önkormányzatokra vonatkozó alkotmányos szabályok. A helyi önkormányzatok alapjogai. Az önkormányzati feladat- és hatáskörök.	
Előadások	

Okt. h.	Időpont	Oktató	Téma
1.	szept. 7.	Lindt Roland	Az alkotmány és az alkotmányjog alapfogalmai.
2.	szept. 14.	Lindt Roland	A hatalommegosztás. A kormányformák.
3.	szept. 21.	Lindt Roland	A jogforrási rendszer.
4.	szept. 28.	Lindt Roland	A képviseleti és közvetett demokrácia intézményei: a választójog és a népszavazás joga.
5.	okt. 5.	Lindt Roland	Az Országgyűlés funkciói, szervezete és működése. A képviselők jogállása. A törvényhozási eljárás.
6.	okt. 12.	Lindt Roland	A kormányzás fogalma. A kormány feladata, létrejötte és megszűnése. Az ügyvivő kormány. A kormánytagok és az államtitkárok jogállása.
7.	okt. 19.	Lindt Roland	A köztársasági elnök jogállása, megbízatása, hatáskörei. A miniszteri ellenjegyzés.
8.	okt. 26.	Lindt Roland	SZÜNET
9.	nov. 2.	Lindt Roland	Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. A bíróságok igazgatása. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.
10.	nov. 9.	Lindt Roland	Az önkormányzás elve. Az önkormányzatokra vonatkozó alkotmányos szabályok. A helyi önkormányzatok alapjogai. Az önkormányzati feladat- és hatáskörök.
11.	nov. 16.	Lindt Roland	Alkotmányvédelem. Az alkotmánybírak jogállása.
12.	nov. 23.	Lindt Roland	Az Alkotmánybíróság szervezete és hatáskörei.
13.	nov. 30.	Lindt Roland	Az alapvető jogok biztosa.
14.	dec. 7.	Lindt Roland	Konzultáció

Az előadások időpontja és helye:

Hétfő 10–12 óra, A/6. XXI. ea.

A kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Kollokvium. A számonkérés az írott tananyagon és a kötelező jogszabályok ismeretén kívül kiterjed az előadáson elhangzottakra. A vizsga, írásban, illetve szóban történik a Tanszék által meghatározott vizsganapokon. Akinek nincs meg az aláírása, nem vizsgázhat. A kollokvium értékelése ötfokozatú (jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen) minősítéssel történik.

Félévközi/megajánlott jegy megszerzésére a tanszék a szorgalmi időszakban, egy előre megadott időpontban lehetőséget biztosít. Megszerzésének módja: írásbeli vizsga

Felmentési kérelmek elbírálása:

Alkotmányjogból csak az a nappali tagozatos hallgató kaphat felmentést, aki korábban karunkon teljesítette a tantárgyi követelményeket. Aki más felsőoktatási intézményben tanult alkotmányjogot, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75% egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az index másolatát, illetve egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

Vizsgakérdések

1. Az alkotmány fogalma és jellemzői, az alkotmányok típusai.
2. Az alkotmányjog fogalma és jellemzői. Az alkotmányosság fogalma és kritériumai.
3. A hatalommegosztás elmélete (Locke, Montesquieu, Constant, Bibó).
4. Az államforma és a kormányforma fogalmának ismérvei.
Egyes kormányformák: az alkotmányos monarchia, parlamentáris monarchia, parlamentáris köztársaság, prezidenciális köztársaság, félpreszidenciális kormányforma.
5. A jogforrás fogalma. A jogforrási hierarchia rendező elvei.
Jogszabályok érvényessége és hatálya.
6. A hatályos magyar jogforrási rendszer. A jogszabályok.
Közjogi szervezetszabályozó eszközök. A nemzetközi jogi normák és az EU jogforrásai.

7. Szokásjogi jogalkotás, bírói jog. A jogszabályok kihirdetése és közzététele, nyilvántartása és jelölése.
8. Választási alapfogalmak, alapelvek és rendszerek (modellek).
9. A választói jogosultság, Az országgyűlési választások eredményének megállapítása: a mandátumok elosztása egyéni választókerületben és országos listán. Az időközi választás szabályai.
10. A választási szervek, a választási eljárás szabályai: kampány, jelöltállítás, szavazás, szavazatszámolás és jogorvoslatok.
11. A népszavazás joga (a közvetlen és a közvetett demokrácia viszonya, a népszavazás fajtái, főbb korlátai, érvényesség és eredményesség).
12. Az Országgyűlés funkciói és hatásköre.
13. Az Országgyűlés megalakulása, megbízási ideje.
14. Az Országgyűlés szervezete: a bizottságok fajtái, frakciók; tisztségviselői: elnök, alelnökök, jegyzők.
15. Az Országgyűlés működésének szabályai: ülészakok; a törvényjavaslatok tárgyalási rendje: általános és részletes vita, a törvényalkotási bizottság eljárása, plenáris vita, zárószavazás.
16. Kérdés és interpelláció.
17. Az országgyűlési képviselők jogállása, mentelmi joga.
18. A köztársasági elnök jogállása: megválasztása, a megbízás megszűnése.
19. A köztársasági elnök hatásköre: ellenjegyzéssel és ellenjegyzés nélkül gyakorolható hatáskörei, a kinevezések megtagadásának joga, vétőjoga.
20. A Kormány alkotmányos helyzete: a Kormány létrejötte, megszűnése; az ügyvivő kormány és az ügyvezető miniszterelnök.
21. A Kormány feladatai és hatásköre.
22. A Kormány és a Kormány tagjainak felelőssége; a bizalmi kérdés és a konstruktív bizalmatlansági indítvány.
23. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. A bíróságok igazgatása.
24. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.
25. Az alkotmánybírák jogállása.
26. Az Alkotmánybíróság hatásköre és eljárása.
27. Az alapvető jogok biztosa (a tisztség betöltése, hatásköre és eljárása).
28. Az önkormányzatiság elve. A helyi önkormányzatokra vonatkozó alkotmányos szabályok. A helyi önkormányzatok alapjogai, feladat- és hatáskörei.

Vizsgakérdések kreditbeszámításhoz hallgatóknak (korábbi JFSZ tanulmányok alapján):

4. Az államforma és a kormányforma fogalmának ismérése.
Egyes kormányformák: az alkotmányos monarchia, parlamentáris monarchia, parlamentáris köztársaság, prezidenciális köztársaság, félprezidenciális kormányforma.
5. A jogforrás fogalma. A jogforrási hierarchia rendező elvei.
Jogszabályok érvényessége és hatálya.
6. A hatályos magyar jogforrási rendszer. A jogszabályok.
Közjogi szervezetszabályozó eszközök. A nemzetközi jogi normák és az EU jogforrásai.
7. Szokásjogi jogalkotás, bírói jog. A jogszabályok kihirdetése és közzététele, nyilvántartása és jelölése.
8. Választási alapfogalmak, alapelvek és rendszerek (modellek).
10. A választási szervek, a választási eljárás szabályai: kampány, jelöltállítás, szavazás, szavazatszámolás és jogorvoslatok.
15. Az Országgyűlés működésének szabályai: ülészakok; a törvényjavaslatok tárgyalási rendje: általános és részletes vita, a törvényalkotási bizottság eljárása, plenáris vita, zárószavazás.
17. Az országgyűlési képviselők jogállása, mentelmi joga.
22. A Kormány és a Kormány tagjainak felelőssége; a bizalmi kérdés és a konstruktív bizalmatlansági indítvány.
26. Az Alkotmánybíróság hatásköre és eljárása.

Kötelező irodalom:

Az alkotmányjog alapintézményei. Szerk. Paulovics Anita. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 2019. (megjelenés alatt)

Alkotmánytan I. Szerk.: Kukorelli István, Budapest, Osiris Kiadó, 2007.

The Basic Law of Hungary: A First Commentary. Szerk.: Schanda Balázs – Varga Zs. András – Csink Lóránt, Dublin, Clarus Press, 2012.

Ajánlott irodalom:

Bragyova András: *Az új alkotmány egy koncepciója.* Budapest, KJK–MTA ÁJI. 1994.

Alkotmánytan I. Szerk.: Kukorelli István, Budapest, Osiris Kiadó, 2007.

Sári János: *A hatalommegosztás.* Budapest, Osiris Kiadó, 1995.

Bragyova András: *Az alkotmánybíráskodás elmélete.* Budapest, KJK–MTA Állam- és Jogtudományi Intézet. 1994.

Gárdos-Orosz Fruzsina – Zakariás Kinga (szerk.): *Az Alkotmánybírósági gyakorlat – Az Alkotmánybíróság 100 elvi jelentőségű határozata 1990–2020.* Társadalomtudományi Kutatóközpont – HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, Bp., 2022.

Wade – Bradley – Bates – Himsworth: *Constitutional and Administrative Law.* Longman, London, New York, 1986.